

Проф. др Александра Буха
Овогодишња добитница награде
"Voices of Women Science" која се
додељује поводом рођендана
„Wannabe“ магазина.

ЗАЈЕДНИЧКИ ДИЈАЛОГ СЗО ЗА ЕВРОПУ И ФИП-А

Симпозијум, који су у сусрет Светском дану фармацеут заједнички организовали СЗО за Европу и ФИП, окупио креаторе политике са циљем подизања свести о значају фармацеутских услуга у пружању ефикасне здравствене заштите.

ЈЕЛЕНА ГЛИШИЋ ШЕХОВИЋ
маг. фарм. спец.
из Београда

ОЛИВЕРА ЂАЈИЋ
маг. фарм. спец.
из Београда

ЈУЛИЈАНА ИВАНОВИЋ
маг. фарм. спец.
из Пожаревца

**ПОБЕДНИЦЕ КОНКУРСА
НА ТЕМУ СВЕТСКОГ
ДАНА ФАРМАЦЕУТА**
„Улоге фармацеута за
побољшање глобалних
здравствених потреба“

**САЗНАЈ
ВИШЕ**

**МЕСЕЦ БОРБЕ ПРОТИВ РАКА ДОЈКЕ
РУЖИЧАСТИ ОКТОБАР ПРИКЉУЧИ СЕ И ТИ!**

Замена инсулина Tresiba 100 јединица/ml са
инсулином Tresiba 200 јединица/ml

Саветници за антибиотике - наши чувари здравља

"Са Комором понедељком у 18" од 4. новембра до 13. децембра

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Фармацеутска комора Србије са великим задовољством позива своје чланове на нови сет од седам едукација које реализујемо у другој половини 2024. године. Од 4. новембра до 13. децембра имаћете прилику да присуствујете акредитованим онлајн стручним састанцима (2 бода за учеснике), на различите теме: допинг у спорту, лечење гојазности, фармакотерапија ХОБП, фармаковигиланца, етички кодекс, оквир за процену компетенција и безбедност фармацеута.

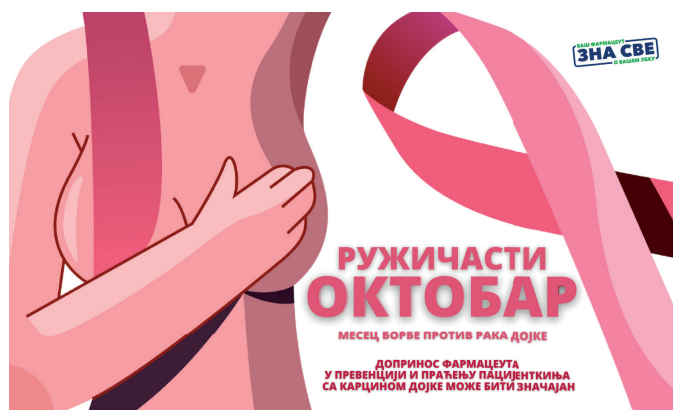
Позив за учешће биће упућени путем циркуларног мејла.

РУЖИЧАСТИ ОКТОБАР - месец борбе против рака дојке ПРИКЉУЧИ СЕ И ТИ!

Припремила: Маг. фарм. спец. Кристина Ковачевић

Глобални напори да се подигне свест и повећа проценат раног откривања рака дојке резултирали су да се од 2015. године месец октобар прогласи ружичастим месецом, када сви здравствени радници треба да дају свој допринос да ова тема буде што видљивија.

Фармацеутска Комора Србије и овог октобра подржава светску кампању. Доступан је материјал који укључује упутство за самопреглед дојке и упутство са вежбама које пацијенткиње треба да раде код куће након одобрења од стране лекара, а које олакшавају повратак нормалним дневним активностима након операције. Циљ је да мало више разговарамо са пацијенткињама, да их охрабriamo и

пружимо што више тачних информација о превенцији и терапији.

Материјал доступан на [ЛИНКУ!](#)

Чланарина за 2024. годину

Поштоване колегинице и колеге, подсећамо Вас да је рок за плаћање **чланарине за 2024. годину, 31. октобар 2024. године. Годишња чланарина износи 5.500,00 динара.**

Детаљне информације на [ЛИНКУ!](#)

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2024. години

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2024. години биће спроведена током октобра месеца, у 96 апотека, од стране 254 стручна надзорника. Обавештења о датуму спровођења провере и документацији коју је потребно припремити прослеђена су директорима апотекарских установа и одговорним фармацеутима, као и апотекама приватне праксе које су, у складу са одлуком министра здравља, предмет редовне спољне провере квалитета у овој години.

Дана 16.9.2024. одржана је едукација за стручне надзорнике, на којој су дате јасне смернице, у складу са законским оквиром.

Потребна документа доступна на сајту Коморе **[ОВДЕ!](#)**

Заједнички дијалог СЗО за Европу и ФИП-а

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Симпозијум, који су поводом Светског дана фармацеута, заједнички организовали Регионална канцеларија Светске здравствене организације (СЗО) за Европу и Међународна фармацеутска федерација (ФИП), одржан је 24. септембра у Копенхагену, у згради Уједињених нација. Догађај на виском нивоу окупио је креаторе политике да разумеју шта фармацеути могу да ураде како би допринели пружању ефикасне здравствене заштите. Испред Фармацеутске коморе Србије, на

позив ФИП-а, састанку је присуствовала Драгана Рајковић, генерални секретар Коморе.

На симпозијуму су говорили португалска министарка здравља, проф. *Ana Paula Martins* (фармацеут), шпански државни секретар за здравство, др *Javier Padilla*, секретар ФИП-а, г-дин *Luis Lourenco*, регионални директор СЗО за Европу, др *Hans Henri P. Kluge* и извршна директорка ФИП-а, др *Catherine Duggan*.

Детаљан извештај на [ЛИНКУ!](#)

Представници фармацеутских комора у региону на скупу у Подгорици

Припремила: Славица Милутиновић, дипл. фарм.

У сусрет Светском дану фармацеута Фармацеутска комора Црне Горе, 18. септембра у Подгорици, организовала је скуп са представницима фармацеутских комора из региона. Скуп је био посвећен пружању фармацеутских услуга у апотекама, искуствима и решењима из Европске уније, и плановима за будућност. Нашу Комору представљала је Славица Милутиновић, директорка Коморе, која је у свом излагању истакла актуелне пројекте стандардизованих фармацеутских услуга, досадашње резултате и предузете иницијативе за измену законске регулативе. Скуп је закључен обновом ФИП-ове

заклетве за фармацеуте и иницијативом за доношење заједничке декларације о фармацеутским услугама која би била подржана од стране свих фармацеутских комора у региону.

Детаљније на [ЛИНКУ!](#)

Замена инсулина Tresiba 100 јединица/ml са инсулином Tresiba 200 јединица/ml

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Замена инсулина Tresiba 100 јединица/ml са инсулином Tresiba® 200 јединица/ml односи се на апсолутно биоеквивалентне лекове, тако да је поступак чисто техничке природе (замена једног пена другим). Наводимо текст из SmPC лека Tresiba, који потврђује да се **замена инсулина Tresiba 100 јединица/ml са инсулином Tresiba 200 јединица/ml врши у потпуно истој дози.**

„Са леком Tresiba 200 јединица/mL може се применити доза од 2-160 јединица по инјекцији, у подецима од по 2 јединице. Доза је садржана у упола мањој запремини у односу на запремину базалног инсулинског лека јачине 100 јединица/mL. Бројач дозирања показује број јединица без обзира на јачину и не треба вршити прерачунавање дозе приликом превођења пацијента на нову јачину.“

Објављен Извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту националног оквира за процену компетенција фармацеута

Припремила: Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Радна група Фармацеутске коморе Србије на седници одржаној 25.09.2024. године, размотрила је све сугестије, предлоге и примедбе пристигле током јавне расправе која је спроведена од 1-31. августа 2024. године. Сви предлози и сугестије којима се унапређује предложени текст Нацрта националног оквира за процену компетенција фармацеута уграђени су у коначни текст који ће бити упућен органима Фармацеутске коморе Србије на даљу надлежност.

Извештај са спроведене јавне расправе доступан је на [ЛИНКУ!](#)

Учешће Коморе на 46. Међународном конгресу историје фармације у Београду

Припремила: Славица Милутиновић, дипл. фарм.

Од 4-7. септембра Београд је био домаћин 46. Међународног конгреса историје фармације у организацији Међународног друштва за историју фармације, Секције за историју фармације СФУС и Фармацеутског факултета у Београду. Конгрес је окупио истакнуте стручњаке из области фармације и историје фармације из 21 земље света, омогућавајући размену знања, искустава и идеја. Тема овогодишњег конгреса била је "Фармацеутска професија и друштво: корени, развој и лекције за будућност".

Испред Фармацеутске коморе Србије предавање на тему "Историјски развој и улога Фармацеутске коморе Србије у унапређењу фармацеутске струке и здравствене заштите", одржала је Драгана Рајковић, генерални секретар Коморе.

[Детаљније на ЛИНКУ!](#)

Учешће Коморе на ERNST 5. ФОРУМ-у

Припремила: Славица Милутиновић, дипл. фарм.

Завршна конференција Међународног 5. ERNST ФОРУМ-а у оквиру пројекта COST Action 19113 одржана је у Београду од 2-3. септембра. У фокусу су биле теме о којима се ретко говори на нашим просторима – здравствени радници као секундарне жртве нежељених догађаја код

пацијената. Предавачи из различитих делова света представили су своја искуства и програме подршке здравственим радницима. Фармацеутска комора Србије заједно са представницима Лекарске коморе учествовала је на округлом столу «Нови изазови у Србији и другим земљама». Била је ово прилика за представљање првих интервенција са фармацеутима на ову тему и размену искустава са представницима ERNST пројекта из ЕУ (Шпанија, Немачка, Хрватска).

Комора за своје чланове најављује прву акредитовану едукацију на тему: «Безбедност фармацеута као основа за безбедност пацијената», у новембру ове године.

[Детаљније на ЛИНКУ!](#)

Проф. др Александра Буха, добитница награде "Voices of Women Science"

Припремила: Маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић

Проф. др сц. Александра Буха Ђорђевић аутор је или коаутор више од 60 радова у рецензираним међународним и националним часописима и бројних саопштења на међународним и националним скуповима. Према подацима *Scopus Database* њени радови су цитирани више од 1500 пута. Поводом награде "Voices of Women Science" за наш часопис изјавила је: „**Бити препознат као један од најутицајнијих у области у којој радите је свакако велика част, али и велика одговорност. Посебно бих истакла да сам пре свега неколико дана сазнала да сам четврту годину заредом на Станфорд листи 2% најутицајнијих научника света, што је за мене невероватно признање. У том тренутку, схватите да све што радите није само за вас, већ и да постоји одговорност према широј заједници, науци и према друштву у целини.**”

Цео интервју доступан на [ЛИНКУ](#)!

Приказ књиге Агилно управљање људским ресурсима као основ одрживости пословања у фармацији

Проф. др Наташа Јовановић Љешковић и Проф. др Љиљана Тасић

Ауторке Доц. др Драгана Јоцић и Проф. др Валентина Маринковић доносе јединствен увид у важност агилног управљања људским ресурсима у фармацији кроз уџбеник Агилно управљање људским ресурсима као основ одрживости пословања у фармацији. Овај уџбеник истиче ефекте значајних тенденција и значај агилног приступа у обликовању корпоративне културе, док се детаљно бави разликама између агилног лидерства и традиционалног менаџмента. Приказани су кључни принципи и компетенције које омогућавају фармацеутима да унапреде пословну одрживост кроз прилагодљивост, резилијентност, управљање стресом и агилне методе учења, с посебним фокусом на пословну агилност у контексту индустрије 5.0 и друштва 5.0. Рецензентни уџбеника су проф. др Наташа Јовановић Љешковић и проф. др Љиљана Тасић.

Детаљнији рецензентски приказ можете видети на [ЛИНКУ](#)!

Dragana Jocić
Valentina Marinković

**AGILNO UPRAVLJANJE
LJUDSKIM RESURSIMA**
kao osnov održivosti
poslovanja u farmaciji

Novi Sad, 2024.

Еволуција Фармације: Пут до Здравља

Припремила: Маг. фарм. спец. Милена Милојевић

Први фармацеути су комбиновали знање о лековитом биљу са основама хемије, користећи природу за лечење људи. Током Средњег века, прве апотеке у исламском свету постале су места иновација, где су се откривали нови лекови. Ренесанса је донела личности попут Paracelsusa, који је истакао значај хемије у медицини, позивајући нас да размишљамо креативно и храбро. Деветнаести век означио је професионализацију фармације. Основане су фармацеутске школе и организације, постављајући основе за будуће генерације. Данас, фармација обухвата клиничке услуге и управљање терапијом, а фармацеути су стубови здравствене неге са мисијом да осигурају безбедност и ефикасност лекова. Пут фармације је инспиративан пример како страст и знање могу променити свет и подсећа нас на важност посвећености здрављу.

Победнице конкурса на тему Светског дана фармацеута

На конкурс поводом обележавањем Светског дана фармацеута (25. септембар) на тему: „Улоге фармацеута за побољшање глобалних здравствених потреба“, дефинисану од стране Међународне фармацеутске федерације-ФИП, који је објављен на сајту Фармацеутске коморе Србије 16. јуна и трајао до 16. августа 2024. године, пристигло је укупно 20 радова.

Одлуком Комисије изабрани су аутори три најбоља рада за 2024. године, који ће бити награђени са по 20.000,00 динара, а чије радове можете прочитати у овом броју. Такође, честитамо свим учесницима конкурса уз захвалност што су одвојили време, припремили и послали своје радове.

Маг. фарм. спец. Јелена Глишић Шеховић

Заувек одана овој хуманој професији!

Као млађа била сам спремна да променим свет и створим нешто јединствено. Пробала сам, али нисам успевала. Схватила сам да ја треба да се променим. Сада сам пронашла своју сврху и волела бих је поделити са вама. Мој радни дан није у потпуности везан за апотеку, али се редовно срећем са упитима из своје околине о томе како допринети побољшању здравственог стања. Радујем се таквим питањима јер знам да неке могу помоћи али и утицати на средину о свесности наше улоге у друштву. Тренутне услуге колега усмерене су ка терапији одређених болести, што је сјајно. То је велика подршка оболелом а тако лако доступна.

Цео текст на [ЛИНКУ!](#)

Маг. фарм. Оливера Ђајић

Фармацеути - амбасадори здравља и лепоте широм света

Све саветодавне активности које пружамо у апотеци захтевају додатно време и услове које немамо, које нам није стављено на располагање за ту намену, а које се подразумева да постоји. То време и те услове стварамо ми сами, "апотекари без граница" из само једног ресурса који имамо на располагању, а који се зове ентузијазам. Улога фармацеута апотекара у побољшању глобалних здравствених потреба једне земље расте из године у годину. Апотекари постају најлакше доступни здравствени стручњаци у земљама у којима је здравствени систем на свим нивоима здравствене заштите преоптерећен мањком или недовољном стручношћу кадра.

Цео текст на [ЛИНКУ!](#)

Маг. фарм. спец. Јулијана Ивановић

Искра посвећености и љубави према професији која се прелива у опште добро

Пуних 25 година, четврт века, једну од најхуманијих професија на свету обављам ношена глобалним размишљањем, али деловањем у својој локалној заједници, у Пожаревцу, на подручју североистока Србије, у Браничевском управном округу. Док организујем Други сајам фармације у свом родном граду, јединствену манифестацију поводом Светског дана фармацеута, сарађујем са колегиницом из Завода за јавно здравље у писању научног рада, упознајем се са комплементарним гранама медицине, пишем и радујем се одобреним одрживим пројектима и перманентно се трудим да дневно изнедрим бар једно хумано дело, схватам да ме иста искра покреће изнова - искра посвећености и љубави према професији која се прелива у опште добро.

Цео текст на [ЛИНКУ!](#)

Саветници за антибиотике - наши чувари здравља

Припремила: Маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Инфекције отпорне на антибиотике могле би изазвати више од 39 милиона смртних случајева широм света од сада до 2050. године, према студији објављеној у *The Lancet*. Налази, објављени 16. септембра 2024. године, сугеришу да ће смртни случајеви од резистенције на антимикуробне лекове (АМР) порасти за скоро 70% у 2050. у поређењу са 2022. годином, при чему ће најтеже бити погођени људи старији од 70 година. Између 2025. и 2050. године, истраживачи процењују да ће АМР директно довести до укупно више од 39 милиона смртних случајева у свим узрастима и да ће бити повезан са 169 милиона смртних случајева.

Уколико желимо да станемо на пут овој поражавајућој статистици време је да постанемо активни учесници. За сада у апотекама широм наше земље услугу приликом издавања антибиотика пружа преко 380 Саветника за антибиотике. Придружи се и ти!

Више информација на [ЛИНКУ!](#)

FluMist® прва вакцина за грип која се даје самостално

Припремила: Маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Америчка агенција за храну и лекове (FDA) одобрила је FluMist® (AstraZeneca) за самосталну или родитељску примену за превенцију вируса грипа подтипова А и Б, код особа од 2 до 49 година, отварајући врата погоднијој имунизацији против грипа. То је прва вакцина за превенцију грипа коју не мора давати здравствени радник. FluMist се распршује у нос и безбедно и ефикасно се користи дуги низ година, од његовог првобитног одобрења FDA 2003. за употребу код особа од 5 до 49 година, док је за децу узраста од 2 до 5 година одобрен 2007.

Више информација на [ЛИНКУ!](#)

Нови лек за тегобе у менопаузи

Припремила: Маг. фарм. спец. Емилија Трбовић

Elizanetant је нови лек за третман вазомоторних симптома у менопаузи - валунзи. Лек представља двоструког антагонисту НК-1 и НК-3 рецептора и није хормонске природе, што га чини погодним за жене које не могу да користе хормонску терапију због других придружених болести. У студијама OASIS 1 и 2 дошло се до закључка да лек значајно смањује нападе валунга у поређењу са плацебом. Такође, побољшава квалитет живота пацијенткиња јер се поправља и квалитет сна. *Elizanetant* је показао добру подношљивост и изузетне резултате.

Више информација на [ЛИНКУ!](#)

КРАТАК ВОДИЧ ЗА РАЗГОВОР О ВАКЦИНАЦИЈИ ПРОТИВ ГРИПА

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИПА КОД ОСОБА СА ДИЈАБЕТЕСОМ

- › Особе са дијабетесом су **у већем ризику од озбиљних компликација и смртог исхода** од респираторних болести, зато што ова стања **могу водити ка неконтролисаном порасту шећера у крви**.
- › Дијабетес се сматра фактором ризика за настанак тешке клиничке форме грипа. Особе са дијабетесом су **три пута у већем ризику да буду хоспитализоване и шест пута у већем ризику од смртог исхода** услед инфекције вирусом грипа, у поређењу са особама без дијабетеса.
- › Вакцинација против грипа **доприноси смањењу броја хоспитализација**.
- › Вакцинација против грипа је повезана са **смањеном смртношћу повезаном са кардиоваскуларним компликацијама** код одраслих особа, без обзира на тип дијабетеса.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИПА КОД ОСОБА СА КАРДИОВАСКУЛАРНИМ БОЛЕСТИМА

- › Грип **повећава ризик од акутног инфаркта миокарда и можданог удара**: неколико дана након инфекције вирусом грипа, ризик од инфаркта миокарда је 10 пута већи, а ризик од можданог удара је осам пута већи. Вакцинација против грипа **смањује овај ризик**.
- › Грип може изазвати и друге озбиљне компликације као што су **упала плућа, погоршање хроничне болести и општи пад имунитета**.
- › Вакцинација против грипа **позитивно утиче на смањење** броја озбиљних кардиоваскуларних компликација, хоспитализације, смртних случајева (било ког узрока) и нових инфаркта миокарда.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИПА КОД ОСОБА СА АСТМОМ ИЛИ ХРОНИЧНОМ ОПСТРУКТИВНОМ БОЛЕСТИ ПЛУЋА

- › Инфекција вирусом грипа може довести **до оштећења дисајних путева** и прогресије болести, што повећава склоност пацијената ка оболевању од других заразних болести.
- › Такође, грип може погоршати већ постојећу инфламацију у дисајним путевима и плућима, **и изазвати напад астме или погоршати симптоме астме**.
- › Вакцинација **смањује ризик од развоја секундарних инфекција које могу довести до трајног оштећења плућа, упале плућа, погоршања постојећег стања и хоспитализације**.
- › Особе са астмом, које оболе од грипа, имају два пута већи ризик за развој компликација као што је пнеумонија, и **два пута већи ризик да буду хоспитализовани** због тешке клиничке форме грипа.

ЗБОГ ОВИХ РАЗЛОГА, СЕЗОНСКА ВАКЦИНАЦИЈА (СВАКЕ ГОДИНЕ) ПРЕПОРУЧУЈЕ СЕ ПРЕ ПОЧЕТКА СЕЗОНЕ ГРИПА, ОДНОСНО ДО КРАЈА ОКТОБРА ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ, АЛИ СЕ ВАКЦИНА МОЖЕ ПРИМИТИ И У БИЛО КОЈЕ ВРЕМЕ ТОКОМ СЕЗОНЕ ГРИПА (ОД ОКТОБРА ДО МАРТА).

КОНТИНУИРАНА ЕДУКАЦИЈА ВИРТУЕЛНА ШКОЛА ОБРАЗОВАЊА

- Ц-1-13/24** Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације – Питај ме за ХПВ (5 бодова), до 11.03.2025.
- Ц-1-39/24** Фармацеутска услуга - предуслов за повећање степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотикима (5 бодова), до 12.08.2025.
- Ц-1-40/24** Нова услуга фармацеута у јавним апотекама: Преглед примене новоуведених лекова за терапију хроничних болести (5 бодова), до 12.08.2025.
- Ц-1-65/23** Стандардизована фармацеутска услуга код пацијената са дијабетесом (5 бодова), до 20.11.2024.
- Ц-1-66/23** Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом, (5 бодова), до 20.11.2024.
- Ц-1-67/23** Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са астмом (5 бодова), до 20.11.2024.
- Ц-1-69/23** Улога фармацеута у промоцији вакцинације против сезонског грипа и пнеумокока (5 бодова), до 20.11.2024.

ONLINE СТРУЧНИ САСТАНЦИ ПРВЕ КАТЕГОРИЈЕ (2 бода за слушаоце)

- 04.11.2024. Улога фармацеута у превенцији ненамерног допинга у спорту
- 07.11.2024. Нови поглед на лечење гојазности
- 18.11.2024. Знањем о фармаковигиланци до безбедније примене лекова
- 25.11.2024. Безбедност фармацеута као основа за безбедност пацијената
- 2.12.2024. Значај етичког кодекса у савременој фармацеутској пракси – у поступку акредитације
- 9.12.2024. Национални оквир за процену компетенција фармацеута– у поступку акредитације
- 13.12.2024. Фармакотерапија хроничне опструктивне болести плућа (ХОБП) – у поступку акредитације

УДРУЖЕЊЕ ФАРМАЦЕУТА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ 1836

датум: 14-15. новембар 2024.

АКРЕДИТОВАНО ЗА ЦИЉНУ ГРУПУ: лекари, фармацеути и биохемичари

- Б-58/24 Национални симпозијум „Хронична опструктивна болест плућа (ХОБП) - савремена терапија и приступ пацијентима“ – 4 бода за слушаоце
- Б 57/24 Национални симпозијум „Промоција здравља жена у јавној апотеци - рационална употреба лекова и фармацеутска здравствена заштита“ – 4 бода за слушаоце

МЕСТО: Хотел „Крагујевац“ у Крагујевцу.

ПРИЈАВА ПУТЕМ ЛИНКА [Kragujevac Nacionalni Simpozijumi 1 i 2.](https://www.ufzs1836.rs)

ВИШЕ ИНФОРМАЦИЈА МОЖЕТЕ ДОБИТИ НА: <https://www.ufzs1836.rs>